

Uitspraak

van de GGZ Klachtencommissie Patiënten en Naasten Utrecht (GKPNU)

Waar klager staat kan ook klaagster worden gelezen

Deze uitspraak betreft de klachtmelding van XX, klinisch in zorg bij Altrecht, zorgeenheid XX.

I. Verloop

Bij het secretariaat van de GGZ Klachtencommissie Patiënten en Naasten Utrecht (voor het vervolg: de Klachtencommissie) is een klachtmeldingsformulier d.d. 28-05-2020 van klager op 28-05-2020 ontvangen en geregistreerd onder nummer GKPNU 041.20.2243.

Beschrijving van de klachten:

Op bovenvermeld formulier zijn de klachten als volgt omschreven:

1. Klager is het niet eens met de toegediende noodmedicatie
2. Klager is het niet eens met de aangezegde depotmedicatie

De klachten zijn ontvankelijk op grond van artikel 10.3 WVGZ; klager ontvangt verplichte zorg en is onvrijwillig opgenomen op basis van een Crisismaatregel van 16 mei 2020, welke op 19 mei 2020 door de rechter is voortgezet tot en met 9 juni 2020. Een Zorgmachtiging is aangevraagd.

De klachten zijn in verband met de Corona-maatregelen behandeld in een online hoorzitting van de Klachtencommissie op 02 juni 2020.

Klager had ook een schorsingsverzoek ingediend. Verweerder heeft de verplichte toediening van depotmedicatie echter in overleg uitgesteld tot na de uitspraak van de Klachtencommissie, waardoor het schorsingsverzoek niet afzonderlijk behoefde te worden behandeld.

Direct na de hoorzitting is, vanwege het gestelde interne gevaar, een verkorte uitspraak met betrekking tot de klachten (nog zonder het verslag van de hoorzitting en de overwegingen die tot de uitspraak hebben geleid) verzonden aan klager en verweerders.

Aan de video-zitting hebben deelgenomen:

Klager:

- XX (voor het vervolg: klager)
- XX, patiëntenvertrouwenspersoon (voor het vervolg: PVP)

Verweerders:

- XX, psychiater (voor het vervolg: verweerder 1)
- XX, arts (voor het vervolg: verweerder 2)

De Klachtencommissie bestaat uit:

- XX, jurist, voorzitter GKPNU
- XX, psychiater
- XX, psychotherapeut

XX, ambtelijk secretaris, is aanwezig voor de verslaglegging.

De volgende documenten stonden de Klachtencommissie in kopievorm ter beschikking:

- Klachtmeldingsformulier GKPNU d.d. 28-05-2020
- Relevante informatie uit het Mijn Quarant-dossier van klager, met zijn schriftelijke toestemming voor inzage door de Klachtencommissie, te weten: XX

Op grond van de wet moet de Klachtencommissie al haar uitspraken openbaar maken en publiceren. Om die reden staan alleen in de aanhef de namen van betrokkenen en staan in het verslag en de overwegingen alleen functies en rollen genoemd. Uiteraard worden de namen van betrokkenen in de aanhef niet in de te publiceren uitspraak genoemd.

II. Verslag van de hoorzitting

Standpunt van klager

Het standpunt van klager is verwoord in het klachtmeldingsformulier d.d. 28 mei 2020 en luidt als volgt:

‘Ik ben het niet eens met de mij aangezegde medicatie, zowel nood-als depotmedicatie. Ik zit lekker in mijn vel zoals ik ben van nature. Iedereen die ik ken kan dat beamen. Ik verzoek de commissie de uitvoering te schorsen, dit omdat ik de medicatie nu ook niet wil hebben.’

Tijdens de zitting geeft klager aan lekker in zijn vel te zitten en geen medicatie te willen. Hij gaat zich door medicatie minder lekker voelen. Zijn klachten zijn gericht tegen de noodmedicatie en het aangezegde depot. Hij dient geen klacht in tegen de separatie van 30 mei, want dat is allemaal netjes verlopen. Klager wil met ontslag zonder verdere bemoeienis van de GGZ.

De PVP heeft geen aanvullingen, behalve dat klager zichzelf niet ziek vindt.

Klager wil de zitting verlaten, want hij hoeft de rest niet te horen. Ook de PVP verlaat de zitting, omdat hij vanwege het beleid van de Stichting PVP niet zonder klager aan de zitting mag deelnemen.

Standpunt van verweerders

Verweerders menen dat de noodmedicatie nodig was, omdat er bij klager sprake was van agitatie en verbale/fysieke agressie mogelijk voortkomend uit psychotische belevingen. Er was een aantal maal sprake van een hoge BVC-schaal. Klager weigert vrijwillig orale medicatie in te nemen.

Noodmedicatie was geïndiceerd.

De eerste dagen van de opname lijkt het redelijk met klager te gaan, maar naarmate de opname vordert wordt hij meer psychotisch. Het lijkt of hij dan zijn psychoses niet meer goed kan verhullen. De noodzaak van behandeling wordt steeds duidelijker. Klager voert hele gesprekken met zichzelf op zijn kamer. Deze gaan onder andere over drugs. Zijn moeder is bang voor hem. Klager heeft bij haar een steen door de ruit gegooid.

Omdat klager geen vaste verblijfplaats heeft, onttrekt hij zich regelmatig aan de zorg, waardoor het lastig is om hem te behandelen. In de periode 2018-2020 is klager acht maal opgenomen geweest en telkens elders in Nederland terecht gekomen. Verweerders hopen dat ze klager middels een depot kunnen stabiliseren en in overleg met het gebiedsteam Woerden een vaste verblijfplaats voor hem kunnen regelen.

III. Overwegingen en beoordeling

Op grond van de verklaringen tijdens de zitting en op grond van de documenten die aan de Klachtencommissie ter beschikking staan, overweegt de Klachtencommissie het volgende:

Ten aanzien van de klacht over verplichte zorg worden achtereenvolgens de onderstaande punten besproken;

- Vooraf
- Algemene feiten en omstandigheden
- Met betrekking tot klager
- Met betrekking tot het ernstig nadeel
- Met betrekking tot de verplichte zorg
- Beoordeling en conclusie

De klacht over verplichte zorg.

Vooraf.

Meer in het algemeen overweegt de Klachtencommissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel

juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de vereisten van de WVGZ (onder meer vastlegging van het behandelbeleid in een zorgplan, het schriftelijk motiveren van de noodzaak tot verplichte zorg in relatie tot het ernstig nadeel en het schriftelijk kennis geven hiervan aan de patiënt).

Op medisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de eisen van proportionaliteit, subsidiariteit, doelmatigheid en veiligheid. Dat wil zeggen dat het medisch ingrijpen in verhouding moet staan tot het af te wenden ernstig nadeel, dat er geen minder ingrijpende maatregelen mogelijk zijn en dat de maatregel bijdraagt aan het bereiken van het behandeldoel.

Daarnaast moet (ambulante) verplichte zorg veilig zijn voor de patiënt, de naastbetrokkenen en de hulpverlening.

De algemene feiten en omstandigheden.

Klager is onvrijwillig opgenomen op basis van een Crisismaatregel bij Beschikking van de Burgemeester d.d. 16 mei 2020.

De Crisismaatregel is door de rechter verlengd tot en met 09 juni 2020, een Zorgmachtiging is aangevraagd.

De rechtbank vindt dat bij de Crisismaatregel de volgende vormen (zakelijk samengevat) van verplichte zorg noodzakelijk zijn om ernstig nadeel af te wenden:

- Toedienen medicatie en medische controles ter behandeling van een psychische stoornis;
- Beperken van bewegingsvrijheid;
- Insluiten;
- Uitoefenen van toezicht;
- Onderzoek doen aan kleding / lichaam;
- Onderzoek woon/verblijfsruimte op drugs en gevaarlijke voorwerpen
- Controleren op de aanwezigheid van drugs;
- Beperkingen van de vrijheid het eigen leven in te richten, waaronder iets moeten doen of laten dan wel het gebruik communicatiemiddelen;
- Beperken van het recht op bezoek
- Opnemen in een accommodatie.

Op 23 en 25 mei 2020 heeft de zorgverantwoordelijke de beslissing tot het uitvoeren van verplichte zorg aan klager meegedeeld. Aan klager is een brief met informatie over het verlenen van verplichte zorg (Product 22-23 formulier) uitgereikt, waarop de redenen staan vermeld waarom de verplichte zorg gegeven wordt en waarom er geen andere mogelijkheden meer zijn dan de uitvoering van de genoemde verplichte zorg. Op 23 mei 2020 betreft dit noodmedicatie, op 25 mei 2020 betreft dit opname, beperking bewegingsvrijheid en medicatie.

Op 28 mei 2020 is een klacht van klager ontvangen door de Klachtencommissie. Daarbij heeft klager aangegeven dat hij klaagt over:

1. Noodmedicatie
2. Aanzegging verplichte medicatie middels injectie/depot

Met betrekking tot klager.

Klager is sinds 2012 bekend in de GGZ. In de loop der jaren vonden acht opnames plaats in verband met een psychotisch beeld.

In de stukken is vastgelegd dat er bij klager sprake is van een psychotische stoornis en middelenafhankelijkheid. Klager is tijdens de opname dysfoor, druk en er is sprake van grootheidswanen. Er is een langdurige geschiedenis met een sterk wisselend beeld. De Commissie heeft geen reden hieraan te twifelen.

Klager zelf is van mening dat hij niet ziek is. Hij vindt dat hij lekker in zijn vel zit en dat hij zich door medicatie minder goed gaat voelen. Klager vindt bemoeienis door de GGZ niet nodig. De Commissie vindt dat voldoende duidelijk is, dat klager geen ziektebesef heeft.

De WVGZ eist dat het gedrag van klager dat (een aanzienlijk risico op) ernstig nadeel veroorzaakt (en dat de reden voor de verplichte zorg is), moet voortvloeien uit de psychische stoornis van klager. De Commissie acht dit aannemelijk.

Met betrekking tot het ernstig nadeel.

Op de Product 22-23 formulieren wordt uitgebreid omschreven dat er sprake is van zowel ernstig nadeel voor klager zelf, als ernstig nadeel voor anderen en de openbare orde.

Nadeel voor anderen bestaat uit een risico op verbaal en/of fysiek agressief gedrag door klager.

Nadeel voor de openbare orde bestaat o.a. uit het risico op ernstige overlast, dreigend gedrag en vernielen van eigendommen.

Nadeel voor klager zelf bestaat o.a. uit het (mogelijk) verlies van sociale contacten (moeder) en het afroepen van agressie door derden over zichzelf.

Aangegeven is dat tijdens de huidige opname bij klager sprake is van (seksueel) ontremd gedrag, grootheidswanen en paranoïde. Daardoor doet klager grensoverschrijdende uitlatingen, heeft hij een deur geblokkeerd met een tafel en is er sprake van fysieke agressie en bedreigingen naar personeel.

Uit de stukken blijkt dat klager ook recent nog fors dreigend is geweest naar de begeleiding. Hij scheldt hen uit, doet doodsb bedreigingen, gaat neus aan neus staan en maakt bewegingen naar begeleiding uit te halen. Klager is niet te sturen en hij blijft niet op zijn kamer. Ondanks medicatie blijft klager dreigend. Klager maakt bij lunch op 30 mei 2020 bewegingen richting een begeleider, alsof hij deze wil aanvallen. Er is daardoor een onveilige situatie op de afdeling ontstaan ondanks medicatie.

De Commissie is, alles overziend, van mening dat het gedrag van klager een reëel risico inhoudt op ernstig nadeel voor klager zelf, voor anderen en de openbare orde.

De Commissie concludeert tevens dat er sprake is van zowel intern als extern nadeel/gevaar.

Met betrekking tot de verplichte zorg.

Of en wanneer tot de uitvoering van verplichte zorg wordt overgegaan wordt bepaald door de zorgverantwoordelijke.

Op het formulier 22-23 van 23 mei 2020 wordt aangegeven dat de verplichte zorg wordt gegeven om een crisissituatie en ernstig nadeel te voorkomen. Daarnaast dient de verplichte zorg om strafbare feiten te voorkomen.

De noodmedicatie op 23 mei 2020.

Op 23 mei was er sprake van fysieke agressie en bedreigingen richting een verpleegkundige. Klager maakte seksueel grensoverschrijdende opmerkingen naar een verpleegkundige, dreigde te slaan, heeft de verpleegkundige fors geduwd en met fysiek geweld bedreigd. Ook heeft klager een deur gebarricadeerd.

Klager heeft noodmedicatie oraal geaccepteerd en is overgeplaatst van XX naar XX.
De Klachtencommissie is van oordeel dat er sprake was van een noodsituatie en dat noodmedicatie geïndiceerd was.

De aangezegde medicatie per depot.

Het toedienen van medicatie ter behandeling van de psychische stoornis is een mogelijke behandeling op basis van de Voortgezette Crisismaatregel.

De Commissie concludeert op basis van bovenstaande overwegingen dat klager psychotisch is en ernstig nadeel veroorzaakt. Klager vertoont agressief gedrag en zijn gedrag kan overlast en daardoor agressie van anderen oproepen. Behandeling met antipsychotische medicatie is daarvoor aangewezen.

Voorafgaand aan de laatste opname zijn pogingen om klager ambulante te behandelen mislukt.

Omdat is gebleken dat klager ook tijdens deze opname de geïndiceerde behandeling met antipsychotica en rustgevendende medicatie niet vrijwillig wil accepteren, klager orale medicatie blijft weigeren en er sprake is van ernstig nadeel, heeft hij medicatie per depot aangezegd gekregen door middel van een Product 22-23 formulier van 25 mei 2020.

Klager wil helemaal geen medicatie en geen zorg van de GGZ. Hij wil gewoon met ontslag. Verweerders hebben, naar het oordeel van de Commissie terecht, geconcludeerd dat dit niet verantwoord is. Het voorstel van klager is dan ook geen reëel alternatief.

Volgens de daarvoor geldende richtlijnen mag verwacht worden dat het gebruik van antipsychotica in de situatie van klager effectief is. Uit het verleden is bekend dat klager met goed effect behandeld is met antipsychotica.

Beoordeling en conclusie.

Alles overziend is de Commissie van mening, dat er sprake is van ernstig nadeel in de zin van de WVGZ, dat dit ernstig nadeel (mede) veroorzaakt wordt door de stoornis van klager en dat zonder gedwongen ingrijpen dit ernstige nadeel niet kon/kan worden weggenomen. Dit betekent dat de toediening van noodmedicatie op 23 mei terecht is geweest en dat klager zonder effectieve medicatie niet met ontslag kan.

Tevens is de Commissie van mening dat het nadeel dermate ernstig is, dat dit verplichte zorg in de vorm van depotmedicatie rechtvaardigt, er geen reëel alternatief aanwezig is en mag verwacht worden dat de voorgestelde medicatie de stoornis zal verbeteren waardoor het ernstig nadeel wordt afgewend en de veiligheid wordt bevorderd.

De Commissie concludeert daarom dat aan de voorwaarden voor het mogen toepassen van de noodmedicatie op 23 mei 2020 is voldaan. Ook is aan de voorwaarden voor verplichte zorg in de vorm van de aanzegging depotmedicatie voldaan. Al deze verplichte zorg voldoet aan de criteria van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en veiligheid.

De klachten tegen de verplichte zorg in de vorm van noodmedicatie en depotmedicatie dienen dan ook ongegrond te worden verklaard.

IV. Uitspraak

De Klachtencommissie verklaart:

1. de klacht over de noodmedicatie **ongegron**d.
2. de klacht over de aangezegde medicatie per depot **ongegron**d.

Aldus besloten op 2 juni 2020 door de GGZ Klachtencommissie Patiënten en Naasten Utrecht en ondertekend door de voorzitter, XX, op 8 juni 2020:

Deze uitspraak wordt verzonden aan klager, de PVP, verweerder(s), de leiding van de zorgseenheid van verweerder(s), de raad van bestuur, de geneesheer-directeur van de zorgseenheid, alsook de Inspecteur voor de Gezondheidszorg.

Nadat de Klachtencommissie een beslissing heeft genomen of indien de Klachtencommissie niet tijdig een beslissing heeft genomen, kunnen klager en/of verweerder, de vertegenwoordiger, de zorgaanbieder of een nabestaande van klager een schriftelijk en gemotiveerd verzoekschrift indienen bij de rechter ter verkrijging van een beslissing over de klacht.